

YARGITAY BAŞKANLIĞI

ADLÎ YIL AÇIŞ KONUŐMASI (2014 - 2015)

Ali ALKAN
Yargıtay Birinci Başkanı

1 Eylül 2014

Saygıdeğer Konuklar,

Kıymetli Meslektaşlarım,

Basınıımızın Değerli Temsilcileri;

1943 yılından beri süregelen ve bu sene 71'incisini düzenlediğimiz Adli Yıl Açış Töreninde, sizleri aramızda görmekten mutluluk duyuyor, 2014-2015 adli yılını, ülkemize adalet, barış ve huzur getirmesi dileğiyle açıyorum.

Milletimizin 30 Ağustos Zafer Bayramını kutluyor, bu vesileyle bize Cumhuriyetimizi armağan eden Ulu Önder Atatürk ve aziz şehitlerimizi rahmet ve şükran duygularıyla anıyorum.

Geçen yıl yitirdiğimiz değerli meslektaşlarımızı rahmetle anıyor, emeklilik ya da başka sebeplerle aramızdan ayrılanlara Türk Yargısına yapmış oldukları hizmetleri nedeniyle teşekkür ediyor, bundan sonraki yaşamlarında sağlık ve mutluluklar diliyorum.

Devlet işlerinde kişilerin geçici, makamların ise kalıcı olduğu gerçeği “Mahkeme kadıya mülk değildir” özdeyişi ile kültürümüzde çok güzel bir şekilde ifade edilmiştir.

Dolayısıyla burada dile getireceğim hususlar yargının görev ve sorumluluklarına yönelik sorun ve isteklere ilişkindir. Bu istek ve eleştiriler şahıstan şahsa değil, makamdan makama iletilen hususlar olarak değerlendirilmelidir.

Sayın Konuklar,

İnsanların bir toprak parçası üzerinde tesis ettikleri egemenliğin meşruiyeti ve modern anlamda devlet olarak kabulü hukuk ile mümkündür.

Tarih boyunca devletin, kendi sınırını zorlayan karakteri ile hukukun, adaleti sağlamak, hak ve özgürlükleri korumak için sınırlayan ve denetleyen yapısı çatışmış, çatışmanın getirdiği arayışlar insanlığı demokrasi ve hukuk devleti dediğimiz denge ve kontrol sistemine ulaştırmıştır.

En üstün varlık olarak kabul edilen insanın, huzur ve güvenliğini sağlamak için oluşturulan devletler, adalet üzerine kaim olurlar. Tarihte, Osmanlı Devleti gibi uzun süre yaşamış devletlerin adil oldukları sürece varlıklarını devam ettirdikleri bilinmektedir. Öte yandan devlet işleyişinin sürekli ve etkin biçimde denetlenmesi devletlerin ayakta kalmalarının önemli kriterlerinden birisidir.

Sayın Konuklar,

Anayasanın 2’nci maddesinde, Türkiye Cumhuriyetinin demokratik, laik ve sosyal bir devlet olması yanında “hukuk devleti” olduğu da açıkça belirtilmiştir.

Hukuk devleti, bireyi esas alan, faaliyetlerinde hukuk kurallarına bağlı, denetlenebilen, hak ve özgürlükleri güvence altına alan, vatandaşlarına hukuk güvenliğini sağlayan, yönetimde keyfiliği engelleyen ve kendisini hukukla sınırlayan devlettir. Hukuk devleti, hukuku olan devletten daha ileri bir anlam ifade etmektedir. Bu anlam, normları ve yüksek standartları sözleşmelerle kabul edilmiş uluslararası toplumun, ya seçkin ve örnek gösterilen ya da sorunlarını hâlâ aşmamış bir üyesi olma konusundaki bir tercihi içermektedir.

Hukuk başlı başına bir amaç değil, adalet için bir araçtır. Soyut bir kavram olan adalet, hukuk sistemi içerisinde yer alan ve hukuka meşruiyetini veren temel ilkeler üzerinde somutlaşır. Bu temel ilkeler hukukun genel prensipleri ve insan haklarıdır. Bu ilkeler, hukuku asırdan asra, toplumdan topluma değişen, sübjektif ve göreceli bir

kavram olmaktan çıkararak ona evrensel bir adalet anlayışı üzerinde objektif varlığını kazandırır.

Hukuk, nihayetinde birey, toplum ve devlet arasındaki ilişkileri düzenleyen bir mekanizma sunar. Bu düzen öncelikle kuvvetler ayrılığı ile sonra uluslararası güvencelere bağlanmış insan haklarını koruma mekanizmaları ile sağlanır. Birincisi devlete, devlet içinde bir sınırlama oluştururken, ikincisi devlete yine devletin rızası ile dışarıdan bir sınır çizer. Günümüzün modern devletleri için her iki tür sınırlama da devletin hukuk içerisinde kalmasının en büyük güvencesidir.

Hukuk devletinde bir davranışın karşılığı, kamu görevlilerinin keyfi tutumlarına veya konjonktüre göre değil önceden belirlenmiş açık, anlaşılır ve herkese eşit uygulanan kurallar çerçevesinde görülür. Hukuki güvenlik ilkesi bu koşullar altında sağlanır.

Sayın Konuklar,

Hukuk devleti ilkesinin gerçekleştirilmesi, insan haklarının güvence altına alınması ve özgürlüklerin korunması ancak demokratik rejimlerde mümkündür.

Demokrasinin vazgeçilmez ilkelerinden birisi de kuvvetler ayrılığıdır.

Anayasamızca da benimsenmiş olan kuvvetler ayrılığı ilkesi, egemenlik yetkisinin devlet erkleri arasında hiyerarşik olarak değil işbölümü ve işbirliği içerisinde kullanılması olarak tanımlanmıştır. Bu ilke devlette farklı erklerin bulunduğu, özgürlüklerin güvence altına alınabilmesi için de bu erklerin birbirinden ayrı ve müstakil organlara verilmesi gerektiği düşüncesine dayanmaktadır. Yasama, yürütme ve yargı erkleri önceleri tek bir otorite tarafından kullanılırken; demokrasi düşüncesinin gelişmesiyle erklerin birbirinden bağımsız çalışması olgusu gerçekleşmiştir. Bu ilkenin temel amacı, egemenliğin bir kimsede, bir zümrede, bir erkte toplanmasına izin verilmemesidir.

Anayasa'ya göre “Egemenlik, kayıtsız şartsız Milletindir”. Egemenliği Türk milleti adına doğrudan kullanma yetkisi yalnız yasamaya hasredilmiş olmayıp yargı da bu yetkiyi bağımsız mahkemeler aracılığıyla kullanmaktadır.

Denetim, ileri demokrasinin teminatıdır. Yargının bağımsızlığını ortadan kaldırmak veya yürütmeye bağlı bir yargı oluşturmak, yargı denetiminden kaynaklanan meşruiyeti hafife almak olacaktır. Hâlbuki yürütmenin üstlendiği yetkinin kullanılma koşullarından ve meşruiyet kaynaklarından biri de, millet adına karar veren bağımsız yargı denetimidir. Demokrasinin vazgeçilmez unsuru olan seçimler de yargıç güvencesinde yapılmaktadır. Yargının en küçük ilçedeki biriminden yüksek mahkemelerine kadar kullandığı yetki, egemenlik yetkisidir. Yargı bu yetkiyi Anayasa gereğince millettten alır ve başka bir erkin onayına ihtiyaç duymadan millet adına kullanır.

Tarih, hukukla sınırlanmamış bir yönetimin vatandaşları için büyük bir tehdit haline geldiğine pek çok defa tanıklık etmiştir. Hukukun bu sınırlayıcı işlevinin tek güvencesi kuvvetler ayrılığı ve bunun doğal sonucu olan yargı bağımsızlığıdır. Denetim ve denge sisteminin en önemli sacayaklarından biri olan bağımsız yargı da, demokratik sistemlerde bireylerin hak ve özgürlüklerinin çoğunluğun tahakkümüne karşı en büyük güvencesidir. Yürütmenin etkisi altında olan bir yargının, keyfi ve hukuka aykırı eylem ve işlemlere karşı gerçek bir denetim ifa etmesi

beklenemez. Böyle bir sistemde hiç kimsenin hak ve özgürlüklerinin koruma altında olduğu da söylenemez.

Sayın Konuklar,

Anayasa, yürütme organının sorumluluğu ile yargı ve yasama organlarının sorumluluklarını birbirinden ayırmıştır. Bütün ileri demokrasilerde olduğu gibi ülkemiz anayasasında da yasama organı ile yargı organı doğrudan icra organları olmadığından vicdani rahatlık içerisinde çalışabilmeleri için birtakım hak ve yetkilerle donatılmışlardır. Yasamanın sahip olduğu ve yasama dokunulmazlığı olarak ifadesini bulan bu hak, yasama üyelerinin görevlerini yaparken hiçbir baskı altında olmadan hareket etmelerini amaçlamaktadır. Yargı erkinin sahip olduğu hak ise yargı bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı olarak ifade edilmiştir.

Kuvvetler ayrılığının tabii sonucu olarak yargı erkinin diğer erkler üzerinde denge ve denetleme görevini yerine getirebilmesi için bağımsız olması gerekmektedir. Yargı bağımsızlığı, hâkimlerin yasama ve yürütme dâhil hiçbir makam, merci veya kişiden emir ve talimat almadan ve hiçbir baskı hissetmeden Anayasaya, kanuna ve hukuka

uygun olarak vicdani kanaatlerine göre karar verebilmelerini ifade eder.

1943 yılından beri yapılan adli yıl açış konuşmalarının ortak noktasını kuvvetler ayrılığı ve yargı bağımsızlığı oluşturmuştur. Bu konuda Anayasa ve yasalarda düzenlemeler yapılsa da demokratik hukuk devleti diye tanımladığımız ülkelerdeki yargı bağımsızlığı standartlarını bir türlü yakalayamıyoruz. Yürütmenin bir kısım temsilcileri, yetkili soruşturma makamları tarafından verilmiş bir talimat olmadan yargıya polis operasyonu yapılabileceğini kamuoyu önünde açıklayabilmektedir. Yargıyı isteğe göre dizayn etmek için yargı kurumları üzerinde baskı oluşturulmak istenmesi, yargının kendi içerisinde yapacağı seçimlere ilişkin müdahale girişimleri endişeyle karşılanmaktadır. Buna karşılık yargı bağımsızlığı ve hukuk devleti olmadan gelişmiş ülke olunamayacağına ilişkin düşünce sahiplerinin olması da bizleri ümitlendirmektedir.

Yargı kararlarındaki hataların yine yargının kendi denetim sistemi içerisinde giderilmesi beklenmelidir. Bu hususlar yargı bağımsızlığına müdahale için gerekçe yapılmamalıdır. Son zamanlarda Yargıtay Kanunu ve

Hâkimler ve Savcılar Yüksek Kurulu Kanunu'nda yapılan değişiklikler ile yargıya müdahale girişimleri, sorunları çözmekten çok artıracak niteliktedir.

Yargı bağımsızlığına müdahale niteliği taşıyan konularda, yargının susmasını ve sadece kararları ile konuşmasını beklemek, ancak; demokrasiye, kuvvetler ayrılığına ve hukukun üstünlüğüne gerçek anlamda bağlılığın yaşandığı ortamlarda haklılık kazanabilir. Evet, yargı sadece kararlarıyla konuşmalıdır. Çünkü yargının millet adına karar verme fonksiyonu, gündelik tartışmaların uzağında, sakin ve korunmuş bir ortamda çalışmasını gerektirmektedir. Zira o, yasama ve yürütmeyi denetleyen bir erk olarak mehabetini korumak durumundadır. Yargının sükûnet ihtiyacına gerekli özen gösterilmiyorsa veya bu ihtiyaç umursanmıyorsa, sessizliği korumak nasıl mümkün olacaktır? Mehabet dediğimiz olgu, biraz da muhataplardan beklenmesi gereken bir özene işaret etmez mi?

Bir yasa önerisinin yüksek yargının yere indirileceği şeklinde sunulması, birkaç sene önce verilmiş bir Yargıtay kararının güncel bağlamda yakışsız bir biçimde anılması, yargısal kararlarla kabul edilmiş olguların mevcut olmadığının ilan edilmesi, yargının bağımsızlığı ve

tarafsızlığına gölge düşürecek yakıştırmaların alenen yapılip soruşturmacıya hukuka uygun tek bir delil sunulmaması, yüksek yargı için öngörülen yapısal değişikliklerin kurumsal görüşler alınmadan gerçekleştirilmesi, yüksek yargıdaki muhtemel seçim süreçleri ve yüksek yargıların seçime ilişkin özgür tercihleri önemsenmeden takvim öngören yasalar yapılması, Yargıtay'daki unvan ve görevler için yıllar içinde yerleşmiş ve kabul gören sürelerin müktesepler dikkate alınmadan ve hiçbir ihtiyaca dayanmadan değiştirilmesi, idari nitelikli takdire bağlı tasarruflara bile müdahale edilmesi gibi hususlar, yargıyı konuşmaya zorlayan uygulamalar değil midir?

Hiç endişe edilmesin, genel olarak ülkemizdeki yaklaşımın, özel olarak da içinden geçtiğimiz ortamın bir yargıçlar devletine yol açma ihtimali; yargının, yargısal denetimin, hâkim ve savcılarının etkisizleştirildiği bir Türkiye ihtimali yanında, pek zayıftır.

Yargının bağımsızlığı en başta yargı kurumlarının organizasyonlarında ve işleyişinde kendini gösterir. Yargının teşkilat yapısı ile yargısal alan; beklentilerle, ani gelişen olaylar üzerine, makul, meşru ve haklı gerekçe içermeden, tek taraflı olarak düzenlenebilecek bir alan

olmamalıdır. Özellikle anayasayla yargıya tanınan demokratik seçim hakkının kullanılması sonucunda oluşacak temsile, yeni bir yasa değişikliği ile müdahale düşüncesi kabul edilemez.

Yargıtay 146 yıllık bir kurum olarak, kurullarla, seçimlerle, kurullarla, müzakerelerle, yıllar içinde oluşturduğu güçlü kurumsal yapısı ve kültürü ile en önemlisi de iyi yetişmiş insan kaynakları ile sorunlarını kendi içinde çözebilecek imkân, tecrübe ve kabiliyete sahiptir. Sorunların çözümü adına, Anayasal düzen içerisinde bir dış katkıya ihtiyaç duyulduğunda, bu ihtiyaç kurumlar düzeyinde dile getirilecektir.

Yargı bağımsızlığı, yargının her türlü eleştiriden ve sorgulamadan azade olduğu anlamına gelmediği gibi, yargıyı kamusal sorumluluktan muaf tutan bir dokunulmazlık zırhı olarak da görülmemelidir. Asıl işlevi denetim olan yargının, denetim dışı olmak gibi bir talep ve arayışı olamaz. Ancak bağımsızlık ile hesap verebilirlik dengesinin iyi kurulması gerekmektedir.

Halkın, yargının hiçbir etki altında kalmadan, özenle, bağımsız ve tarafsız bir şekilde hareket ettiğine olan inancı

sarsılmamalıdır. Bu inancın sarsılması, halkın başvurabileceği son merci olan yargıdan hakkını alamayacağı düşüncesiyle hukuk dışı bir takım girişimlere başvurmasına, dolayısıyla kamu düzeninin bozulmasına sebep olacaktır. Bugün yargıya güvenin zedelendiğini, azaldığını söyleyenlerin, bunun nedenleri arasında yargı bağımsızlığının önemli ölçüde azalmış olduğunu görmeleri gerekmektedir.

Tüm devlet düzeni ile birlikte yargıda da devamlılık ve tutarlılık esastır. Adalet nihai olarak kesinleşmiş yargı kararlarında, kesin hükümlerde somutlaşır. Adaletin gücü ve etkisi kesin hükmün otoritesiyle ilişkilidir. Hükümler, aleniyet içerisinde, milletin huzurunda verilir. Neticeye etki edebilecek bir söze ve bu sözü söyleyebilecek bir konuma sahip olup da, bunu hükümden sonraya bırakmak; hükme, hükmün konusuna ve ilgilendirdiği kimselere haksızlık olacaktır.

Yargıtay'ın münferit bir kararı ele alınarak kararın değil, kararı veren kişilerin, dairelerin ve kurulların yıkıcı bir üslupla eleştirilmesini, eleştirilerin yıpratma kampanyası haline dönüştürülmesini, eleştirirken de herkesin kendi siyasi düşüncesini ölçü almasını doğru bulmuyoruz.

Yargıyı yıpratmak kimseye bir yarar sağlamaz. Adaletin güçlü olması, hâkimler için değil herkes için güvencedir. Bu husus hiç unutulmamalı, yargı mensupları polemiğe zorlanmamalıdır.

Sayın Konuklar,

Hâkimlerin görevlerini adalete uygun biçimde özgürce yapabilmeleri için, yargı bağımsızlığı yanında hâkimlik teminatının da tam olarak sağlanması gerekir. Mahkemelerin bağımsızlığı ve hâkimlik teminatı; hâkimleri her türlü baskı, tehdit, tavsiye ve yönlendirmeye karşı koruma sağlayan güvencelerdir.

Hâkim bağımsızlığı ve teminatı özel önemi nedeniyle Anayasa'da kapsamlı bir şekilde düzenlendiği gibi, uluslararası sözleşmelerde de yer almıştır. Hâkim bağımsızlığı ve teminatı, yargılama işlevini yerine getiren hâkimler için bir ayrıcalık olmayıp, yargılananlar için adil yargılanma hakkının güvencesidir. Bağımsız ve teminatlı olmayan bir mahkemenin adalet dağıtması, hak ve özgürlükleri koruması mümkün değildir. Adalet dağıtanların elindeki bu güvencelerin alınması, hâkimi değil, yargı eliyle hakkına kavuşacak insanları mağdur eder.

Yargı bağımsızlığını teminat altına almak için hâkimlere tanınan anayasal güvencenin, yürütmeden bağımsız bir otorite tarafından hayata geçirilmesi gerekmektedir. Bu durum, hâkimlerin karar alma süreçlerindeki bağımsızlıklarını, görev süreleri ile coğrafi teminatlarının güvenceye alınmasını ve ekonomik anlamda kendilerini bağımsız hissetmelerini sağlamayı içerir.

Sayın Konuklar,

Hukuk devletinin temel gereklerinden birisi de yargının tarafsızlığıdır. Tarafsızlık, hâkimin baskı altında kalmadan, etkilere kapalı, objektif olarak yargılama yapması, hukuka ve vicdanına göre karar vermesidir. Bu anlamda tarafsızlık herkes için bir güvencedir. Hâkim, önüne gelen davada görüş ve inançlarından sıyrılarak günlük siyasetin ve tartışmaların etkisinden uzak kalarak karar vermelidir.

Hâkimler de bu toplumun içinde yaşamaktadırlar. Bu nedenle farklı görüş ve tercihlerinin olması doğaldır. Ancak, hâkimler bu bireysel düşüncelerinin etkisiyle karar veremez ve siyasal düşüncelerini kararlarına yansıtamazlar. Hâkimler, tarafsız oldukları kadar özel ve mesleki

yaşamlarındaki davranış ve söylemleri ile de tarafsız görünmek zorundadırlar. Hâkimlerin siyasallaşması, siyasallaştırılmak istenmesi veya siyasete konu yapılması, görevlerine yansıtmadıkları bireysel görüşlerinden dolayı ayrımcılığa tabi tutulması hukuk devletinde kabul edilemez. Hâkim ve savcılar, menfaat ve baskı gruplarından herhangi bir beklentiyle de karar veremezler.

Yargının tarafsızlığının sağlanması öncelikle yargı görevini yerine getirenlerin sorumluluğundadır. Bununla birlikte yasama ve yürütme erklerinin temsilcileri de hakimlerin tarafsızlığı konusunda şüphe uyandırabilecek her türlü beyanattan kaçınmalıdırlar. Tarafsızlığın zedelendiği bir ortamda verilen kararlara güvenilemeyeceği için adalet duygusu tatmin olmayacaktır.

Sayın Konuklar,

Demokrasi, sadece bir kişi bile olsa her düşüncenin kendisini ifade imkânına ortam sağlanan bir rejimdir. Unutulmamalıdır ki her önemli ve büyük düşünce ortaya çıktığı çağın azınlık düşüncesidir. Hiçbir düşünce topyekûn olarak doğmamış ve hemen kabul görmemiştir. Otoriter yönetimlerin en fazla karşısında durdukları özgürlük, ifade

özgürlüğü olmuştur. Bazılarına göre ifade özgürlüğü, hoşlarına gidecek sözlerin söylenmesinden ibaret olsa da bu özgürlük, sadece hoş giden ifadeler için değil; en fazla da yadırganan ifadeler yönünden bir güvencenin sağlanmasıdır. İfade özgürlüğünün bulunmadığı bir yerde demokratik süreçlerin işlemesi imkânsızdır.

İfade özgürlüğü de sınırsız bir hak değildir. Bu sınırlar siyasi iktidarların ifade özgürlüğü karşısındaki tutumlarına göre değil; uluslararası bir mutabakatın meşru saydığı gerekçelere bağlı olarak tayin edilir. Türkiye'nin tarafı olduğu uluslararası insan hakları sözleşmeleri, ifade özgürlüğü hakkının sınırlarını şimdiye kadar oluşturmuş olduğu bir içtihadi hukuk zenginliği ile belirlemiştir. Ne var ki uluslararası hukukun kriterleri gözetildiğinde ülkemizin arzulanan bir yerde olmadığı açıktır.

Siyasi iktidarlar, ulusal güvenlik, kamu düzeni gibi gerekçelerle bu hakkın kullanılmasını engelleme eğilimindedirler. Hâlbuki ifade özgürlüğü demokratik bir sistemde iktidarı denetlemenin en önemli araçlarından birisidir. Bu yönüyle özgür basın da varlığı başta olmak üzere aykırı düşüncelerin ifade edilmesi sağlıklı bir işleyiş için de sigorta niteliğindedir. Dolayısıyla, ifade

özgürlüğünün en geniş tanındığı alan, devlete, kurumlarına ve politikalarına karşı yöneltilen eleştirilerdir. Bundan sonra da, siyasilerin ve kamusal kişiliklerin kamusal tartışma platformunu ilgilendiren tüm düşünce ve yaşam alanları gelmektedir.

Sayın Konuklar,

“Adalet, devlet düzeninin temelidir” deyişinin ışığında hukuk düzenimize ilişkin yaşanan diğer bir kısım sorunlara da değinmek istiyorum.

Son dönemde yaygın olarak yapılan haber ve yorumlarda adalete olan güvenin ve inancın azaldığından bahsedilmekte ve bunu yansıtan istatistiki bilgiler yayımlanmaktadır. Ancak bu güven eksikliğinin nedenleri üzerinde hiç durulmamakta, güvensizliği dile getiren kesimlerin bu konuda ne gibi olumsuz etkilerinin olduğu değerlendirilmemektedir. Mahkemeler ve kararları kanunla teminat altında olduğu halde kamuoyunda açık ve aleni bir şekilde sert ve yıkıcı bir üslupla eleştirilebilmektedir. Bu durum; mahkemelerin sanki kanuna ve delillere göre değil de konjonktüre göre kararlar veriyormuş algısı ve inancını oluşturmaktadır.

Hukuki güvenlik ilkesinin hayata geçirilmesi ve korunması, hukukun üstünlüğüne bağlı kalacağına ve Anayasaya sadakatten ayrılmayacağına ant içmiş yasama ve yürütme mensupları ile “Anayasaya, kanuna ve hukuka uygun olarak vicdani kanaatine göre hüküm verecek olan” yargı mensuplarının ödevidir.

Sayın Konuklar,

“Yasalar soyut ve genel olarak hazırlanır” temel hukuk ilkesine karşın özel amaçla yasa çıkarma anlayışı, aynı yasalarda sık sık değişiklikler yapılması ve yasalar çıkarılırken anayasaya uygunluğu konusunda gerekli özenin gösterilmemesi adalete olan güveni sarsmakta, yargı ve yönetimde de tıkanmalara neden olmaktadır. Bu, ülkemizin ve milletimizin barışı ve huzuru için tehlikeli bir durumdur.

Yargı, yürürlükteki yasalara göre, belge ve delillere bakarak kararını verir. Buna rağmen kesinleşmiş mahkeme kararları dosya içerikleri bilinmeden siyasi mülahazalarla tenkit edilmektedir.

Hukuk sistemimizde yaşanan bu olumsuzluklar yıllardır üye olmaya çalıştığımız Avrupa Birliği ve diğer

demokratik ülkelerce de izlenmekte, diplomatik bir şekilde yapılan uyarıların ülkemiz hakkında hazırlanan uluslararası raporlara yansımaları görülmektedir.

Sayın Konuklar,

Yargının, seçilmiş organları denetlemesinin vesayet olarak algılanması da doğru değildir. Vesayet, kendi görevini tam ve layıkıyla yerine getiremeyeceği düşünülen kişi veya kurumlara bir temsilci atanmasıdır. Hukuk devletinin olmazsa olmaz şartı yargısal denetim; yargısal denetimin olmazsa olmazı ise, verilen yargı kararının gereklerinin yerine getirilmesidir. Başka bir deyişle, yargısal denetim sürecinde ve sonucunda verilen yargı kararları uygulanmadıkça, gerçek anlamda bir hukuk devletinden bahsetmek mümkün değildir.

Yargı kararları, hak arama özgürlüğünün somut yansımasıdır. Hak arama özgürlüğü, yargı kararları ile korunan bir hakkın sahibine kazandırılması ile gerçekleşir. Yargı kararları, hukuka aykırılığın saptandığı birer belge olmaktan ibaret olmayıp uygulanmak için vardır ve uygulanması zorunludur.

Sayın Konuklar,

Ülkemiz, Türkiye Büyük Millet Meclisi aritmetiği, temsil oranı ve sosyal mutabakat bakımından yıllar sonra yakalamış olduğu yeni bir Anayasa yapma fırsatını maalesef yine kaçırmıştır. Bir yandan, Anayasayı pek çok olumsuzluğun kaynağı olarak göstermek, diğer yandan yeni bir Anayasa yapma konusunda yeterince istekli olmamak tutarlı görünmemekte, olumsuzluklardan kurtulmak yerine onlardan yararlanma tercihini akla getirmektedir. Demokratik Anayasa kavramının ruhuna uygun, hak ve özgürlükleri esas alan, kuvvetler ayrılığı vurgusu güçlü, yargı bağımsızlığı ve yargı denetimi güçlendirilmiş, azınlık haklarını koruyan, çoğulcu bir mutabakatla oluşacak yeni Anayasaya, toplumsal barış ve huzurumuz, dirlik ve düzenimiz, demokrasimiz açısından her zamankinden daha çok ihtiyacımız vardır. Böyle bir Anayasa yeni bir toplumsal sinerjinin dinamiği olacaktır.

Sayın Konuklar,

Önceki yıllarda da dikkat çektiğimiz ve bir asayiş sorunu olmanın ötesinde cinsiyet ayrımcılığına dayalı bir insan hakları sorunu olarak ele alınması gereken kadına

karşı şiddet olgusu ve her türlü çocuk istismarı maalesef ciddiyetini korumaktadır. Gençliğimizi tehdit eden uyuşturucu kullanımı giderek artmakta, kullanım yaşı hızla düşmekte ve kullanıcılara yönelik tedavi hizmetleri, bir mahkeme ilamına bağlı olduğunda bile etkin olamamaktadır.

Mülkiyet hakkını ilgilendiren hırsızlık suçları ile iş ve çalışma hayatını ilgilendiren hukuksal uyuşmazlıklara ilişkin davaların sayısı da hızla artmakta, Yargıtay'daki iş yükünün ciddi bir kısmını bu tür davalar teşkil etmektedir. Dava sayısı üzerinden izleyebildiğimiz bu artışlar nedeniyle, toplumsal sorunlarımızın niteliği ve özellikle de hak duygumuzun aşınmasına ilişkin olarak düşünmeli ve yüzümüzü sorunun asıl kaynağına, özellikle eğitime bakan yönüne çevirmeliyiz.

Sayın Konuklar,

Yargıtay'ın iş yükünden de kısaca bahsetmek isterim. Sıklıkla vurguladığımız gibi adaletin gecikmesi toplumsal huzuru bozmaktadır. Oysa hukukun temel amacı toplumda barışı tesis etmektir. Son üç yıldaki yoğun çalışma tempomuza hız kesmeden devam etmekteyiz. Geçen yıllarda

da örnek verdiğim Yargıtay 2. Hukuk Dairesinin boşanma davaları hakkında karar verme süresi 2010 yılında iki yıl, 2011 yılında bir buçuk yıl, 2012 yılında dokuz ay, 2013 yılında altı ay iken bu yıl itibariyle dört ay gibi makul bir süreye gelmiş durumdadır.

Rakamlarla ifade etmek gerekirse Yargıtay'da 2008-2010 yılları arasında yıllık ortalama çıkan dosya sayısı 550.000'lerde iken 2011 yılında yapılan değişikliklerden sonra bu sayı 900.000'lere ulaşmıştır. 2014 yılına devreden dosya sayısı 520.000 olup eğer dairelerimiz 2011 yılında yapılan değişiklikler doğrultusunda çalışmalarını artırmıyorsa bu sayı 1.500.000'i aşmış olacaktı. Bu vesileyle tüm Yargıtay çalışanlarına teşekkür ediyorum.

Son üç yılda yaklaşık % 40 oranında artan dosya sayısına karşılık, Yargıtay olarak inceleme süreleri konusunda ulaştığımız standartlardan geriye gitmeme çabası içerisindeyiz. Yapılan açıklamalara göre 2014 yılı Kasım ayında Bölge Adliye Mahkemelerinin faaliyete geçmesiyle Yargıtay'a gelecek dosya sayılarında önemli bir azalmanın olacağı muhakkak ise de; Bölge Adliye Mahkemeleri yönüyle benzer sorunların bir iki yıl içerisinde yaşanması ihtimali çok yüksektir. Gerek ülkemiz ölçeğinde gerekse

daha küçük ölçekteki yargı sistemlerinde uyuşmazlıklar ilk aşamada ve yüksek oranlarda arabuluculuk, uzlaşma ve tahkim gibi alternatif uyuşmazlık çözüm yolları ile sonuçlanmaktadır. Bu iş yükü sorununun azaltılması için alternatif uyuşmazlık çözüm yollarının etkin bir şekilde uygulamaya konulması gerekmektedir.

Yargıtay'ın içtihat üretme ve uygulama birliğini sağlama temel görevini yerine getirebilmesi için uygun şartların sağlanması önemlidir. Bu gün itibariyle ilk derece mahkemelerinde açılan dava dosyalarının yaklaşık beşte biri önümüze gelmekte ve son denetim mercii olarak burada çözümlenmektedir. Gelen bu dosyalar arasında nitelik itibariyle temyiz incelemesinden geçmesi mutlak zorunluluk içeren uyuşmazlıklar olduğu gibi hem nitelik hem de nicelik olarak ilk aşamada sonuçlanması gereken uyuşmazlıklar da bulunmaktadır. Enerjimizin oldukça fazla miktarı, doğru filtreleme olmamasından dolayı bu ikinci tür dosyalara harcanmaktadır. Sistemin verimli olarak çalışma ortamına kavuşmasının gerekliliği çok açıktır.

Yargıtay Başkanlığı verdiği kararlarda şeffaflığı ve uygulama birliğini sağlamak amacıyla icra iflas hukukuna ilişkin 200.000'i aşkın kararı kişisel verilerden temizleyerek

herkesin erişimine açmış olup, bu çalışma diğer dava türlerine ilişkin kararlar için de sürdürülmektedir. 1975-2012 yılları arasındaki Yargıtay Kararları Dergisi'nin tamamı internet ortamında erişime açılmıştır. Ayrıca ilgililere de internet üzerinden siyasi parti üyelik kaydı sorgulama, tebliğnamelere ve Yargıtay kararlarına erişim imkânı sunulmuştur. Ceza Genel Kurulu ve Hukuk Genel Kurulu kararlarının tamamı yayımlanmaktadır.

Başta ilk derece mahkemelerinde görev yapanlar olmak üzere tüm meslektaşlarıma sesleniyorum.

Hâkim ve savcı olmak, bizim için en büyük onur ve şeref kaynağıdır. Hiçbir makama, unvana ve göreve tamah ve tenezzül etmeyiniz. Yargının hepimizin bildiği iç sorunlarını kendi içinizde, kendiniz çözünüz. Görevinize ve temsilinize müdahale ettirmeyiniz. Bağımsızlık ve teminatınıza el uzatan hiçbir çözüme rıza göstermeyiniz, başınızı dik tutunuz. Sizler, ülkemizin farklı köşelerinde, üstün vasıflarınız, mütevazı yaşamınız ve vicdanlarınızdan süzdüğünüz kararlarınızla, yargının yüz akısınız. Mesleki dayanışmanızı ortaya koyma biçimlerinizi, çok sesliliğinizi ve mesleki örgütlenmelerinizi takdirle izliyor, sizleri sevgi ve saygıyla kucaklıyorum.

Yargının tüm kademelerinde görev yapmakta olan çalışanlara 2013-2014 yılında gösterdikleri üstün gayret ve çabaları nedeniyle teşekkür ediyorum. Yeni adli yılın yargı bağımsızlığı ve hukuk güvenliği adına daha güzel günler getirmesi dileğiyle açılışımıza onur veren konuklarımıza ve meslektaşlarıma en derin saygılarımı sunuyorum.

01.09.2014

Ali ALKAN
Yargıtay Başkanı